

אור שולחן השבת

שיעורו השבועי של מורנו
הרב יצחק דוד גרוסמן שליט"א

נשיא רשת מוסדות חינוך 'מגדל אור' ורבה של מגדל העמק

טללי חזקוני וסיפורי צדיקים במשנת הרב

קדשים תהיו

יהודי שבאמת רוצה מאוד לגבור על תאוותיו ומרגיש שאיננו מצליח לשלוט על החשק השלילי, איך נוצרה המציאות הזו ומה עליו לעשות כדי לשנות אותה? ♦ ומה היא עיקר מלחמת המצוה של הדור האחרון? ♦ ומה הדרך של אמירת מוסר ליהודי אליבא דהבעש"ט הקדוש?

באותם ימים לא היה שירות כיבוי אש כמו בימינו, אלא כל שכן שהיה שומע צעקות כאלו היה מגיע עם דליי מים לסייע בכיבוי השריפה, ואכן כשנשמעה קריאתו של רבי עמרם אודות השריפה, הגיעו שכנים עם דליי מים לביתו. אבל אז רבי עמרם הראה על ליבו ואמר 'פה בלב בוערת התאוה'...

אומר על כך רבינו האור החיים הקדוש, הבה נתבונן במעשה נורא זה. הרי רבי עמרם היה 'משולל מבחינת החושב', הראיה היא מעצם זה שהיה מוכן לבזות את עצמו כל כך כדי שלא יוכל להגיע לנדוד חטא, משמע קדוש הוי. ובכל זאת הוא הבין שברגע שנכשל בראיה בעיניים, יש חשש שהתאוה תגרום לו לחטא, ובלשונו של האור החיים הקדוש: "נתנצח מבחינת הראות".

שמירת העיניים והמחשבה

ממשיך רבינו האור החיים הקדוש ומביא: "גם ממעשה רבי מתיא בן חרש (ילקוט שמעוני פ' ויחי), שבחר לסמות עיניו למיחוש". רבי מתיא היה קדוש עליון שיכול היה להחיות מתים, אבל כשראו עיניו ראה לא טובה, הוא לקח שני מסמרים וסימא את עצמו.

ומדברים אלו הסיק רבינו האור החיים הקדוש, שאם אדם לא ישמור על העיניים ולא ישמור על המחשבה, כי מה שהוא רואה הוא חושב, זה 'תלבש עליו' ויביא את התולדה שיכריח אותו לחטא, אבל אם יהיה האדם נשמר בעיניו ומוחו, האי שיזכה להיות משולל מהדבר הזה.

וזהו הציור "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו", שהרי המצרים והכנענים נהגו בפריצות, ואם האדם רואה מראה שכזה הדבר נחקק במוחו, ולכן הקב"ה מזהיר אותנו שלא להסתכל לא במצרים ולא בכנענים שלמקומם עומדים בני ישראל להגיע.

וממשיך רבינו האור החיים הקדוש בדבריו: "ולצד שיאמר אדם כי אין מעצור ברוחו בדבר זה", יבוא יהודי ויאמר 'אני מרגיש שאין בי את הכוחות להתגבר על היצר'?

"לכן הקדים ה' בתחלה דברו הטוב ואמר: 'דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלקיכם'. והיינו שכביכול אומרים לו, באמת מבחינה אנושית יש לך טענה מצוינת, מאוד קשה להתגבר על התאוה, אבל

פרשתנו פותחת בפסוקים: "וידבר ה' אל משה לאמר, דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם אני ה' אלקיכם, כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיכם לא תלכו".

לגודל חשיבות הדברים, הבה ניגש ללמוד קצת מדברי רבינו האור החיים הקדוש על פסוקים אלו. הוא מדייק בלשון המקרא ושואל: ראשית, מהו כפל הלשון "דבר... ואמרת..."? עוד הוא מקשה, מה התחדש באמירת "ואמרת אליהם אני ה' אלקיכם", וכי עד עכשיו לא ידעו בני ישראל שיצאו ממצרים וקיבלו את התורה שה' הוא האלוהים?

ומבאר ש'מעשה ארץ מצרים' ו'מעשה ארץ כנען' היינו חטא העריות, וכתב: "הנה ידוע הוא, כי כל מצות אשר צוה ה' לעם קדושו, הם מצות שיכול האדם לעמוד בהם, ויטה עצמו אל הרצון לעשותם", כלומר שבקלות יוכל האדם להחליט בעצמו שהוא בוחר בטוב, "זולת מצות פרישת העריות, הוא דבר שנפשו של אדם מחמדתו ואונסתו עליהם לעשותם, זולת בהתעצמות הרחקה ב' דברים מהאדם, והם מרחק הרגש ראות העין, ומרחק בחינת החושב" – רק אם יעבוד וישקיע בשמירת העיניים ושמירת המחשבה, יש לו את היכולת להתגבר על תאוות העריות.

"ואם ב' אלו לא יעשה", היינו שלא יקפיד וישקיע כוחות לשמור על עיניו ומחשבתו, אזי "אין אדם שליט ברוח זה לכלותה ממנו, כי כל שלא תהיה לו הרחקת הרגש הראות בדבר, הגם שירחיק בחינת החושב, לא ישלוט בעצמו לכלות ממנו הכרח החשק". והיינו שיתכן שהיהודי באמת לא ירצה את דבר העבירה, אבל תהיה לו תחושה ש'זה יותר גדול ממנו', הוא לא מצליח להגבר על החשק לדבר האסור, וכל זה קורה בגלל שהוא לא הקפיד להרחיק את הראיה והמחשבה האסורה.

"וצא ולמד (קדושין פא.) ממעשה של רב עמרם רבן של חסידים, שהגם היותו מושלל מבחינת החושב, נתנצח מבחינת הראות". הגמרא שם מספרת על אותו רב עמרם שהגמרא קוראת לו 'חסיד', שקרה פעם שבהיותו בביתו נכנס אשה. 'צא רבי עמרם למרפסת ביתו והחל צועק בקול גדול 'נורא בבית עמרם', היינו שיש אש בבית שלו.

חובה כלפי שמיא

כל אלו שמכירים אותי יודעים שאני לא קיצוני בכלל, אבל מתוך ראייה של המצב, מתוך מה שאני רואה יום יום את החורבנות הנוראיים שהמכשירים הללו הביאו לעולם, אין לי ברירה, ומוטלת עלי חובה כלפי שמיא, להגיד את הדברים מתוך אהבה ומתוך רצון שנוכל לראות נחת מהילדים ומעצמנו.

הבה נקבל על עצמנו לעשות כל מאמץ בהסברת חומרת הדברים לילדים, להסביר להם שהדברים הללו הינם ממש בגדר 'חומר נפץ'. אם יבוא ילד וירצה לאכול מאכל שיש בזה חשש קל שהתערב בזה רעל, ויתכן שבאכילת מאכל זה הילד יכנס לסכנת חיים, הרי נעשה הכל כדי שהילד לא יחשוב בטעות לאכול מאכל מסוכן זה. מה לא נעשה כדי להסביר לילד שאסור לחשוב על אכילת דבר מסוכן זה?! כל אחד מאיתנו יודע שגם בבית מרקחת יש דברים שהינם רעל, ולא ניגשים לזה בכלל.

בני, אל תמאס!

כתוב בפסוק "מוסר ה' בני אל תמאס", ופרשו זאת תלמידי הבעל שם טוב, שהמוסר שה' אומר ליהודי הוא: בני אתה! אתה הבן שלי! אתה בן מלך, אתה יהודי שיש בו חלק אלוהי ממעל, ולכן 'אל תמאס!', אל תתעסק אם דברים שאינם לכבודך, כי בן מלך דינו שונה מאדם רגיל. לבן מלך יש נימוסים מיוחדים, ואינו יכול לעשות כל מה שאדם רגיל כן מרשה לעצמו לעשות.

ובזה מתבאר מה שלפני מה שהתורה אומרת לנו את האיסור שלא לעשות כמעשה מצרים וכו', היא פותחת בפסוק: "וַיִּדְבֹּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר, דַּבֵּר אֶל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם", הקב"ה בא ואומר לנו: 'דעו וזכרו, אתם בני! אתם בני מלך! וכיון שכך, "כמעשה ארץ מצרים אשר ישבתם בה לא תעשו וכמעשה ארץ כנען אשר אני מביא אתכם שמה לא תעשו ובחקתיכם לא תלכו".'

מדריגה עליונה

הרעיון הזה ממש ממשיך ומלווה אותנו גם בתחילת הפרשה השניה שקוראים השבוע, פרשת קדושים, שם נאמר בתחילת הפרשה: "דַּבֵּר אֶל כָּל עַדְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם קְדָשִׁים תִּהְיוּ כִּי קָדוֹשׁ אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם", ונשאלת השאלה וכי בגלל שה' קדוש הוא יכול לדרוש מאיתנו להיות קדושים? איך קשורה קדושתו ל'כל עדת בני ישראל'? רש"י פירש שפירוש הציווי הוא שנהיה פרושים מעריות, והרמב"ן פירש שהכוונה שיש מצוה ליהודי לקדש עצמו במותר לו, ושלא להיות נבל ברשות התורה. כמו כן כתב שמצוה זו הינה מצוה שכל גופי תורה תלויים בה.

וההסבר הוא כפי שהסבירו תלמידי הבעל שם טוב, שיש כאן אמירה שהקב"ה אומר לנו: דעו לכם, אתם בניי, וכיון שאתם חלק אלוה ממעל, עליכם לנהוג בקדושה, ולא לנהוג מנהגים מאוסים.

חשוב לציין את מה שכתב המסילת ישרים, שמדריגת הקדושה היא מדריגה עליונה, ואין אדם יכול להגיע לזה בכוחות עצמו, אבל מה שנדרש מהאדם זה השתדלות.

נקבל על עצמנו להשתדל בענין זה, נמנע עצמינו מלהסתכל בדברים אסורים, וכשנעשה קצת השתדלות נקבל את דרגת הקדושה כמתנה משמיים, ויקויים בנו 'אדם מקדש את עצמו מעט מלמטה, מקדשים אותו הרבה מלמעלה'.

אתם בני ישראל! אני ה' אלוהיכם! יש בכם כח אלוהי שנמצא בתוכם, ולכח הזה יש את היכולות והכוחות לנצח את הכח הגשמי. "כי הצורה תשלוט בחומר", כשיסכים איש ישראל להידבק בה' אלוהי, ישלוט בטבעו. ואלו הם דברי חז"ל ש'הצדיקים לבם מסור בידם והרשעים הם מסורים ביד ליבם'.

עד כאן תוכן דבריו הקדושים של רבינו האור החיים הקדוש.

מלחמה לה' בטכנולוגיה

אנחנו חיים בדור שיש בו הטכנולוגיה הולכת ומשתכללת יותר ויותר, והתקופה הזו מזמנת לכל אחד נסיונות מאוד לא פשוטים. הסיטרה-אחרא קיבל רשות להוריד לעולם את האינטרנט, הפייסבוק, וכל מכשירי האייפונים לסוגיהם השונים בדור אחרון שלפני הגאולה, כשהמטרה היא שנתגבר על עצמינו ונלחם בהם.

תאמינו לי, אתם יודעים שדעתי מעורבת עם הבריות, ובאים אולי במשך השנה אלפי אנשים מכל החוגים. אני רוצה לומר לכם שאני רואה המון טרגדיות. ואין מדובר במקרים שקרו אצל ציבור מסוים, אלא למרבה הצער והבושה הדברים קורים בכל סוגי הקהלים, כולל כאלו שהינם בני תורה ממש. מספיק שמסכלים במכשיר כדי לראות משהו כשר, אבל פתאום 'קופץ' מראה לא טוב למסך, וזה יכול לגרום לצדיק הכי גדול להתקע עם זה לאורך זמן.

הבה נחשוב:

וכי אנחנו יותר חסידים מעמרם חסידא!?

אנחנו יותר חסידים מרבי מתיא בן חרש שסימא את עיני עצמו?

שהיה צריך לצעוק אש!

אני אומר לכם: ישנם המון טרגדיות! אנשים מתגרשים, אנשים מפסיקים לשמור מצוות, קורים דברים נוראים!...

פצצה בכיס!

הורים יקרים וחביבים!

בדרך כלל השיטה שלי בחינוך היא שתמיד עלינו ללכת עם הילדים בדרכי נועם ועם הרבה סבלנות ואהבה, כל דבר שרוצים להשיג צריך לגשת לזה עם הרבה סבלנות ובניסיונות הולכים וחוזרים, עוד פעם ועוד פעם.

אבל בנושא הזה של הכלים בטכנולוגים, אני סבור שאין מקום לפשרות! על היצר הזה יש להכריז מלחמה ולחסל אותו במהירות האפשרית!

ראיתי בחורי ישיבה שנפלו מדרך הישר, שמעתי על אבות שפירקו בתים, השקעתי זמן ובדקתי מה גרם לתחילת הנפילה הרוחנית אצלם, ומצאתי שהכל התחיל מהמכשירים האלו!

הבה נקשיב לדברי הקדוש ברוך הוא בפרשתנו: "כְּמַעֲשֵׂה אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר יִשְׁבֹּתֶם בָּהּ לֹא תַעֲשׂוּ", ובהמשך: "וְכַמַּעֲשֵׂה אֶרֶץ כְּנָעַן אֲשֶׁר אֲנִי מְבִיא אֶתְכֶם שָׁמָּה - לֹא תַעֲשׂוּ! וּבַחֲקֵתֵיהֶם לֹא תִלְכוּ!..."

ואמנם תמיד היו חטאים בעולם, זה נכון, אבל הקלות שבה אפשר ליפול לחטא, זה דבר שהתחדש בדוק אחרון. בעבר יהודי שרצה לחטא היה צריך להשקיע עמל וטרחה בזה, לעומת זאת בימינו החטאים מוגשים לאדם 'על מגש של כסף'...

אנשים מחזיקים פצצה בכיס!!!

העלון מוקדש לרפואתו השלימה של ידידנו הדגול והנכבד

הרב ישראל בן חנה שרה

השי"ית יחזקהו וישלח לו רפואה שלימה במהרה בתוך שאר חולי ישראל

להאזנה לשיעורי הרב שליט"א התקשרו לקו אור השבת

במספר טלפון 077-2611143

לקבלת העלון למייל: orhashabat.r.grossman@gmail.com